

MỘT SỐ GIẢI PHÁP GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG CHO THANH NIÊN TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH BẮC GIANG

LƯU THỊ PHƯƠNG*

Ngày nhận bài: 15/08/2017; ngày sửa chữa: 24/08/2017; ngày duyệt đăng: 31/08/2017.

Abstract: The article presents some researches of Ho Chi Minh thoughts on the revolutionary morality and revolutionary morality education for the youth. Also, the article proposes some solutions for revolutionary morality education for the young generation in Bac Giang province in current period with aim to improve quality of movements of Youth Union at the province.

Keywords: Ho Chi Minh ideology, revolutionary morality, the youth.

1. Đặt vấn đề

Là một lãnh tụ vĩ đại, Hồ Chí Minh luôn đề cao vai trò và tầm quan trọng của thế hệ trẻ trong sự nghiệp cách mạng. Người luôn quan tâm công tác giáo dục thanh niên, trong đó giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên là một trong những vấn đề trọng tâm. Theo Hồ Chí Minh, thanh niên Việt Nam cần có lí tưởng sống đúng đắn, có đạo đức cao cả, biết chiến đấu, cống hiến, hi sinh vì lợi ích của Tổ quốc, của nhân dân. Trong quá trình lãnh đạo đất nước, Hồ Chủ tịch rất coi trọng việc giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho đoàn viên, thanh niên. Người thường xuyên động viên tuổi trẻ tu dưỡng đạo đức, không ngừng học tập vươn lên để xứng đáng là người chủ tương lai của nước nhà. Do vậy, vấn đề giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên là rất cần thiết.

Trải qua hơn 30 năm đổi mới, những thành tựu đạt được trong mọi lĩnh vực đã tác động tích cực đến thanh niên, tạo điều kiện cho họ tiến bộ về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, trình độ học vấn, khoa học công nghệ. Trên các lĩnh vực của đời sống xã hội đã và đang xuất hiện những nhà quản lí, nhà doanh nghiệp, nhà khoa học, nhà hoạt động nghệ thuật có đức, có tài trong độ tuổi thanh niên. Nét nổi bật của thanh niên nước ta là ý chí vươn lên, tinh thần cần cù, sáng tạo trong lao động sản xuất, ham mê nghiên cứu và ứng dụng khoa học công nghệ để thoát khỏi nghèo nàn, lạc hậu, làm giàu cho bản thân, gia đình và xã hội. Tuyệt đại bộ phận thanh niên cơ bản giữ vững đạo đức cách mạng, sống trong sạch, giản dị, lành mạnh, biết vươn tới các giá trị chân, thiện, mỹ. Thanh niên sống có hoài bão, có lí tưởng, có niềm tin ở tương lai tươi sáng của dân tộc. Họ dám đấu tranh để bảo vệ cái đúng, bảo vệ lẽ phải, bảo vệ sự công bằng, lên án cái xấu, cái ác như tham nhũng, lãng phí... Những tấm gương cao

đẹp hi sinh thân mình vì hạnh phúc của nhân dân luôn được tuổi trẻ ngưỡng mộ, học tập và làm theo. Điều đó cho thấy, thanh niên nước ta ngày nay vẫn ý thức rõ trách nhiệm trước Tổ quốc và nhân dân, mong muốn được đóng góp vào công việc xây dựng đất nước ta đàng hoàng hơn, to đẹp hơn như Bác Hồ kính yêu hằng mong ước.

Tuy nhiên, mặt trái của kinh tế thị trường, những thách thức của hội nhập kinh tế thế giới, đặc biệt những âm mưu thủ đoạn nham hiểm của các thế lực thù địch đang tác động mạnh mẽ đến thanh niên, khiến cho không ít người chạy theo lối sống thực dụng, sa ngã, hư hỏng, xa rời các giá trị đạo đức tốt đẹp của dân tộc, có thái độ thờ ơ, bàng quan trước các sự kiện kinh tế, chính trị của đất nước. Một số thanh niên mơ hồ về bản chất, âm mưu, thủ đoạn của kẻ thù. Điều nguy hiểm hiện nay là đã xuất hiện một bộ phận thanh niên có chủ nghĩa cá nhân, sống ích kỉ, chạy theo lợi ích vật chất. Cá biệt có một số thanh niên phạm vào các tệ nạn xã hội, vi phạm pháp luật.

Một trong các nguyên nhân của những biểu hiện yếu kém nêu trên là do chúng ta chưa thật sự quan tâm giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ trước những biến đổi to lớn của đất nước. Nội dung giáo dục đạo đức, lối sống còn thiếu chiều sâu, chưa thiết thực; hình thức giáo dục đạo đức, lối sống còn sơ sài, chưa có sức hấp dẫn, lôi cuốn thanh niên; sự phối kết hợp giữa các cơ quan chức năng, giữa nhà trường, gia đình, xã hội còn nhiều hạn chế.

Bài viết trình bày một số nghiên cứu về quan điểm của Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng, về vấn đề giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên và một số giải pháp giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên trên địa bàn tỉnh Bắc Giang trong giai đoạn hiện nay.

* Tỉnh Đoàn Bắc Giang

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số nghiên cứu về tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng và vấn đề giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm tới thanh niên, công tác thanh niên, giáo dục thanh niên. Năm 1947, trong Thư gửi thanh niên của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhân dịp Hội nghị Thanh niên Việt Nam có đoạn viết: “Người ta thường nói: Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà. Thật vậy, nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh, một phần lớn là do các thanh niên. Thanh niên muốn làm người chủ tương lai cho xứng đáng thì ngay hiện tại phải rèn luyện tinh thần và lực lượng của mình, phải làm việc để chuẩn bị cho cái tương lai đó”. Trong Di chúc Người căn dặn: “Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ thành những người kế thừa xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên” [1; tr 165]. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, nội dung quan trọng hàng đầu trong việc giáo dục, bồi dưỡng đoàn viên, thanh niên là giáo dục đạo đức cách mạng, giáo dục tư tưởng xã hội chủ nghĩa và gạt bỏ chủ nghĩa cá nhân. Người dạy: “Trong việc giáo dục và học tập phải chú trọng đủ các mặt: đạo đức cách mạng, giác ngộ cách mạng xã hội chủ nghĩa, văn hóa, kinh tế, lao động và sản xuất” [2; tr 190].

Hồ Chí Minh cho rằng cần, kiệm, liêm, chính là bốn đức tính cần có của con người, một lẽ tự nhiên như bốn mùa của trời, bốn phương của đất [3; tr 144]. Đạo đức cách mạng không phải là cái có sẵn, mà là kết quả của sự đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày của mỗi người. Do vậy, Hồ Chí Minh cho rằng đối với thế hệ trẻ, trước hết là đoàn viên, thanh niên phải luôn nỗ lực, rèn luyện đạo đức cách mạng: thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; có chí tiến thủ và đoàn kết, không kiêu ngạo; tích cực đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân; phê phán những thói hư, tật xấu; thường xuyên tiến hành phê bình và tự phê bình,... để giúp đỡ nhau cùng tiến bộ.

Khẳng định vai trò của thanh niên và tầm quan trọng của việc giáo dục, bồi dưỡng đạo đức cách mạng cho đoàn viên, thanh niên, Nghị quyết Trung ương 4 (khóa VII) của Đảng đã chỉ rõ: “Sự nghiệp đổi mới có thành công hay không, đất nước bước vào thế kỷ XXI có vị trí xứng đáng trong cộng đồng thế giới hay không, cách mạng Việt Nam có vững bước theo con đường xã hội chủ nghĩa hay không phần lớn tùy thuộc vào lực lượng thanh niên, vào việc bồi dưỡng, rèn luyện thế hệ thanh niên”. Đại hội X của Đảng cũng xác định: “Đối với thế hệ trẻ, thường xuyên giáo dục chính trị, truyền thống, lí tưởng, đạo đức, lối sống; tạo môi trường

thuận lợi để phát triển toàn diện”. Từ đó đã có những chủ trương, chính sách, kế hoạch cụ thể cho đoàn viên, thanh niên được rèn luyện, lao động, học tập, công tác, được phát huy năng lực, khả năng sáng tạo và sức trẻ của mình vào công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, thời gian qua Đoàn Thanh niên Cộng sản (ĐTNCS) Hồ Chí Minh, ĐTNCS Hồ Chí Minh tỉnh Bắc Giang nói riêng, đã phát huy vai trò nòng cốt, cùng với các lực lượng giáo dục khác luôn kiên trì thực hiện nhiệm vụ giúp Đảng giáo dục và rèn luyện đoàn viên, thanh niên. Nhiều phong trào cách mạng của tuổi trẻ, tiêu biểu như phong trào “Thanh niên lập nghiệp”, “Tuổi trẻ giữ nước”, “Thanh niên tình nguyện”, “Thi đua, tình nguyện xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”... đã diễn ra hết sức sôi nổi. Kết quả là đã góp phần tạo dựng nên một lớp thanh niên mới, trong đó có bộ phận thanh niên tiên tiến đi đầu trên nhiều lĩnh vực, có thái độ, nhận thức tốt và ý thức chính trị cao, có ý chí vượt qua khó khăn, vươn lên lập thân, lập nghiệp, phát huy mạnh mẽ truyền thống xung kích của lớp thanh niên đi trước. Cũng từ đó mà vai trò, vị trí của đoàn viên, thanh niên ngày càng được khẳng định trong đời sống xã hội.

Tuy vậy, để thiết thực thực hiện cuộc vận động “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”, thực hiện nâng cao chất lượng và hiệu quả công tác giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên trên địa bàn tỉnh Bắc Giang, có thể chỉ ra một số giải pháp như sau:

2.2. Một số giải pháp để giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên trên địa bàn tỉnh Bắc Giang:

- Thường xuyên giáo dục đạo đức cách mạng, lối sống lành mạnh cho thanh niên. Đây là giải pháp cơ bản nhằm xây dựng, hình thành nhân cách con người mới xã hội chủ nghĩa cho thanh niên, vì đạo đức là “gốc của người cách mạng”. Trước hết cần quan tâm giáo dục những vấn đề cơ bản về chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh, nhằm xây dựng cho thanh niên thế giới quan, phương pháp luận đúng đắn để giải quyết những vấn đề do thực tiễn đặt ra. Chú trọng giáo dục làm cho thanh niên nhận thức đúng các giá trị chân, thiện, mĩ, những giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Nhà trường, gia đình, các tổ chức, đoàn thể, đặc biệt ĐTNCS Hồ Chí Minh phải thường xuyên quan tâm bồi dưỡng cho thanh niên những tình cảm cao đẹp về tình yêu quê hương, đất nước: “mình vì mọi người, mọi người vì mình”, “thương người như thể thương thân”, quên mình vì nghĩa lớn... Từ đó hình thành cho họ lối sống lành mạnh, những hành vi đạo đức trong sáng phù hợp với các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc và thời đại.

Giáo dục đạo đức cách mạng thông qua các phong trào hành động cách mạng của tuổi trẻ, qua đó, vừa làm công tác giáo dục, vừa phát huy vai trò của thanh niên: tham gia phát triển KT-XH, đảm bảo quốc phòng, an ninh; đồng thời, tăng cường khả năng đoàn kết, tập hợp thanh niên. Để việc giáo dục bồi dưỡng có hiệu quả, cần tổ chức tốt các phong trào hành động cách mạng của thanh niên mà tiêu biểu là phong trào: “*Thanh niên lập nghiệp và tuổi trẻ giữ nước*”, “*Thanh niên tình nguyện*”, “*Chiến dịch mùa hè xanh*”... Đẩy mạnh các phong trào thi đua trong cán bộ, đoàn viên, thanh niên tham gia các phong trào “*Nhật kí điện tử làm theo lời Bác*”, “*Sinh viên 5 tốt*”; đăng kí, đảm nhận thực hiện các “*Công trình, phần việc thanh niên làm theo lời Bác*”... Các cấp bộ Đoàn tổ chức các diễn đàn trên Internet của Thanh niên Bắc Giang và trang Facebook Tỉnh đoàn Bắc Giang về chuyên mục “*Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh*”.

Đa dạng hóa nội dung, phương thức tuyên truyền giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên. Để công tác tuyên truyền đạt hiệu quả cần đẩy mạnh tuyên truyền về các tấm gương điển hình giàu ước mơ, nghị lực, vươn lên trong cuộc sống, thanh niên làm kinh tế giỏi, thanh niên tiên tiến làm theo lời Bác... bằng các hoạt động, hội thi, tọa đàm, sinh hoạt chuyên đề lồng ghép vào các buổi sinh hoạt chi đoàn, ngoại khóa, hoạt động của các website, trang mạng xã hội và các buổi phát thanh của Chương trình “*Phát thanh thanh niên*” tại các cơ sở. Cùng với công tác tuyên truyền trên mạng xã hội, các cấp bộ Đoàn cần thiết kế pano, áp phích tuyên truyền trực quan tại các trường học và các khu công cộng.

- *Kết hợp chặt chẽ giữa gia đình, nhà trường và xã hội trong việc giáo dục, rèn luyện đạo đức, lối sống cho thanh niên.* Đây là vấn đề có ý nghĩa quan trọng nhằm phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức, các lực lượng cùng chăm lo giáo dục, rèn luyện đạo đức, lối sống cho thanh niên, hình thành phẩm chất cao đẹp của con người mới xã hội chủ nghĩa. Gia đình là nơi lưu giữ các giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của dân tộc, là môi trường đầu tiên hình thành đạo đức cho thanh niên. Gia đình là nơi mà tình yêu quê hương, đất nước, yêu thương con người được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác. Để giáo dục đạo đức cho thanh niên, mỗi gia đình cần giữ gìn đạo đức, nền nếp gia phong, phát huy các giá trị đạo đức truyền thống, làm cho các giá trị đó ngày càng toả sáng, góp phần bồi dưỡng tư tưởng tình cảm cao đẹp cho thế hệ trẻ. Nhà trường không chỉ dạy chữ, dạy nghề mà còn là nơi dạy người. Giáo dục lí tưởng, đạo lí làm người là nội dung giáo dục hàng đầu trong nhà trường hiện nay và phải đặc biệt coi trọng. Cấp uỷ

đảng, chính quyền, mặt trận, đoàn thể, nhất là ĐTNCS Hồ Chí Minh cần tổ chức nhiều hoạt động phong phú, đa dạng để thu hút, tập hợp thanh niên, rèn luyện thanh niên theo các chuẩn mực đạo đức cách mạng. Kịp thời biểu dương, nhân rộng cách làm hay và kiên quyết uốn nắn những thiếu sót, lệch lạc, những biểu hiện lệch chuẩn trong đạo đức, lối sống.

- *Phát huy vai trò tự học tập, tự tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của thanh niên.* Phát huy vai trò của thanh niên trong tự học tập, tự tu dưỡng đạo đức lối sống là biện pháp quan trọng giúp họ nhanh chóng tiến bộ, trưởng thành, là điều kiện quyết định kết quả rèn luyện của mỗi cá nhân.

+ Trước hết phải hình thành cho thanh niên nhu cầu, động cơ phấn đấu, rèn luyện đúng đắn, làm cho mỗi người có ý thức làm chủ, ham học hỏi, cầu tiến bộ, vươn lên tự khẳng định mình.

+ Cần tạo mọi điều kiện thuận lợi để thanh niên phấn đấu, rèn luyện; đồng thời phải thường xuyên theo dõi, kiểm tra, đánh giá kết quả, định hướng phấn đấu cho thanh niên.

+ Quan tâm đáp ứng những nhu cầu chính đáng của thanh niên về vật chất, tinh thần; giao nhiệm vụ phù hợp với sở trường, năng khiếu đặc điểm tâm, sinh lí của họ sẽ tạo điều kiện tốt để thanh niên rèn luyện đạo đức, lối sống.

3. Kết luận

Giáo dục đạo đức cách mạng cho thanh niên là một nhiệm vụ, công tác quan trọng không chỉ của tổ chức ĐTNCS Hồ Chí Minh, mà còn là nhiệm vụ quan trọng của cả hệ thống chính trị. Những giải pháp đề xuất ở trên sẽ cơ bản dành cho chủ thể là các tổ chức ĐTNCS Hồ Chí Minh trên địa bàn tỉnh Bắc Giang thực hiện, đầu mối, góp phần nâng cao chất lượng hoạt động công tác thanh niên, công tác Đoàn tại địa phương. □

Tài liệu tham khảo

- [1] *Hồ Chí Minh toàn tập* (tập 5, 1980). NXB Sự thật.
- [2] *Hồ Chí Minh toàn tập* (tập 10, 2000). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [3] Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (2016). *Tư tưởng Hồ Chí Minh (Giáo trình cao cấp lí luận chính trị, Khối kiến thức thứ nhất, Chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, tập 4)*. NXB Lí luận Chính trị.
- [4] *Hồ Chí Minh toàn tập* (tập 1, 2000). NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [5] Đỗ Mười (1995). *Lí tưởng của Thanh niên Việt Nam trong sự nghiệp đổi mới*. NXB Thanh niên.
- [6] Phạm Đình Nghiệp (2000). *Giáo dục lí tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ Việt Nam trong tình hình mới*. NXB Chính trị Quốc gia - Sự thật.
- [7] Trần Quy Nhơn (2004). *Tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò thanh niên trong cách mạng Việt Nam*. NXB Thanh niên.